

METSONLEHTIÄ

Uutiskirje 2 / 2004

Maaliskuu 2004

Julkaisijat: Maa- ja metsätalousministeriö ja Ympäristöministeriö

METSÄN SUOJELUKYSYMYKSIÄ POHDITIIN PORISSA

"Yhteiskunnan suorittamat metsien suojelutoimet saavat legitimitettiin viime kädessä vasta kun niillä on myös maanomistajan hyväksyntä", sanoi puheessaan maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja Porissa 1.3.2004 järjestetyssä seminaarissa Vapaaehtoisuudestako ratkaisu metsien suojeleongelmiin? "Satakunnan luonnonarvokokeilu osoittaa, että metsänomistajat ja luonnonsojelijat voivat toimia yhdessä myös käytännön tasolla. Samalla tulee esille se keskeinen tosiasia, että säännönmukaisesti metsänomistaja ei halua tuhota keskeisiä luonnonarvoja omalla maallaan. Moni on valmis jopa vapaaehtoisesti suojelemaan merkittävät luonnonarvot. Tämä saattaa olla monessa kohteessa paljon tehokkaampi kuin ylhäältä annettu viranomaisten määräys suojelemaan", jatkoi ministeri Korkeaoja.

Korkeaoja kertoi myös että hallitus on valmistellut eduskunnalle luonnonsuojelulain muutoksen, jolla yksityiset metsänomistajat voisivat itse saada vireille määräraikaisen suojelun korvauksineen merkittäville liito-oravan esiintymispaikoille. Tämän toteuttamisessa yhteistyö metsäkeskusten ja ympäristökeskusten välillä on tärkeää.

Tutkimuspäällikkö Juha **Hakkarainen** MTK:sta totesi METSON saaneen myönteisen vastaanoton metsänomistajien keskuudessa ja aiempiin suojeleuhankkeisiin verrattuna ohjelman lähtevän täysin uusista lähtökohdista. Hän katsoi aiempien suojeleuhjelmien osoittaneen, että perinteinen suojele ei ole metsänomistajille kannustava vaihtoehto luontoarvojen turvaamisessa. Hakkarainen esitti laskelmia, että METSON kokonaisbudjetti (n. 60 milj. euroa) korvauksiin vuodessa riittäisi pitämään yllä metsien monimuotoisuuden koko Etelä-Suomen alueella.

Maanomistaja Tuomo **Kauppi**, joka oli itse tehnyt useita luonnonarvokauppasopimuksia, katsoi vapaaehtoisten suojeleusopimusten nostavan tilan arvoa. Hän esitti yhtenä mahdollisuutena matkailuelinkeinojen kehittämistä suojeletujen kohteiden yhteyteen.

Luonnonsuojelupäällikkö Ilpo **Kuronen** Suomen luonnonsuojeluliitosta kiinnitti huomiota mm. luonnonsuojelubiologisten kriteerien käyttöön kohteiden valinnassa: "Tukkileimikon ostaminen 10 vuodeksi

Maa- ja metsätalousministeri Juha Korkeaoja Porissa.

suojelemaan ei hyödytä lainkaan, jos sitä oli tarkoitus muutenkin lihottaa vielä tämä aika."

Professori Pekka **Kauppi** Helsingin yliopistosta kertoi esimerkkejä luonnonarvokaupasta Itävallassa ja USA:ssa, joissa sitä on harjoitettu pitempään kuin Suomessa. Kauppi uskoi että maiden esimerkkeihin kannattaisi tutustua lähemmin, vaikka Suomessa on erilaiset olot.

Lisäksi monet tutkijat Metsäntutkimuslaitoksesta sekä Oulun ja Turun yliopistoista esittivät mielenkiintoisia alustavia tuloksia ja malleja, joita voidaan käyttää vapaaehtoisen suojeleuksen kehittämisessä ja soveltamisessa. Seminaariesitelmien tiivistelmät ja kalvosarjat ovat kokonaisuudessaan METSON www-sivulla osoitteessa http://www.mmm.fi/metso/arkisto/seminaarit/Pori_1_3_2004/pori_010304.html.

TIEDE: TÄTÄ METSOSSA TUTKITAAN

Monimuotoisuuden tutkimusohjelma MOSSE

Ekologisen tiedon yhdistäminen aluetason metsäsuunnitteluun

Vastuututkija: Mönkkönen Mikko, Oulun yliopisto
Tutkijat: Eija Hurme, Mikko Kurttila ja Petri Lampila

Aluetason metsäsuunnittelun yksi tavoite on ylläpitää monimuotoisuutta talousmetsissä. Elinvykyisten populaatioiden säilyttäminen edellyttää lajien vaatimusten huomioimista suunnittelun yhteydessä. Ekologinen tietämys lajien elinympäristövaatimuksista ja vasteista metsämaiemien muutoksiin on lisääntynyt viime vuosina mm. FIBRE-ohjelman hankkeiden tuloksena. Tämän tiedon hyödyntäminen luonnonvarojen käytön suunnittelussa ja päätöksenteossa on kuitenkin osoittautunut monista syistä vaikeaksi. Käytännössä olisi hyödyllistä löytää suunnittelun avuksi sellaisia lajeja, joiden elinvykyisyys alueella heijastaisi monimuotoisuuden säilymistä laajemminkin (ns. sateenvarjolajit). Alustava selvityksemme viittaa mahdollisuuteen, että liito-orava olisi yksi mahdollinen monimuotoisuuden sateenvarjolaji.

Tässä hankkeessa kehitämme maisematason lähestymistapoja, joilla ekologinen tieto voidaan yhdistää metsäsuunnitteluun esimerkiksi alue-ekologisen suunnittelun osana. Toiseksi testaamme ajatusta, että liito-orava voisi toimia monimuotoisuuden sateenvarjolajina ja siten metsäsuunnittelua ohjaavana lajina.

Tässä tutkimuksessa käytämme hyväksi tietoa valikoiduista esimerkkilajeista, jotka eroavat toisistaan leviämiskykynsä ja elinympäristövaatimustensa suhteen. Kohdelajeiksi on valittu useita lintulajeja ja liito-orava. Kullekin lajille luomme laajoihin olemassa oleviin maastoaineistoihin perustuvat tilastolliset mallit, joiden perusteella voidaan metsäkuviolle laskea todennäköisyys, että

kyseinen laji esiintyy kuviolla. Todennäköisyys kuvaa kuvion arvoa lajin elinympäristönä. Tämä arvo voidaan sitten yhdistää metsäsuunnittelukäytäntöihin heuristisiin optimointialgoritmeihin perustuvan dynaamisen suunnitteluohjelmiston (MONSU) avulla. Optimoinnin tavoite on maksimoida lajien esiintymistä suunnittelualueella erilaisilla taloudellisilla ja tilaan liittyvillä rajoitteilla. Suunnitelmien taloudellisia hyötyjä ja kustannuksia voidaan arvioida vertailemalla eri skenaarioiden tuloksia. Skenaariot poikkeavat toisistaan tavoitteiden ja rajoitteiden osalta. Voidaan arvioida esimerkiksi ekologisten tavoitteiden kustannusvaikutuksia vertaamalla lajien esiintymistä maksimoivan skenaarion tuloksia puhtaasti taloudellisia hyötyjä huomioivaan skenaarioon.

Sateenvarjolajijatusta testataksemme keräämme aineistoa uhanalaisten ja vanhan metsän indikaattorilajien esiintymisestä liito-oravan asuttamilla metsäkuviolla verrokina kuviot, joilla liito-oravaa ei esiinny. Tutkittavat lajit on valikoitu siten, että niiden esiintymien selvittäminen ei vaadi massiivista otantaa vaan esiintyminen voidaan luotettavasti todeta suurelta joukolta kuvioita suhteellisen lyhyessä ajassa.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Metlan Joensuun ja Rovaniemen yksiköiden sekä RKTL:n Oulun yksikön kanssa vuosina 2003-2005. Hanke palvelee erityisesti alue-ekologista ja muuta aluetason metsäsuunnittelua. METSO ohjelmassa mainituista tutkimustarpeista hankkeemme tuottaa tietoa ainakin talousmetsien luonnonhoidon merkityksestä.

Lisätietoja tutkimuksen www-sivuilla <http://cc oulu.fi/~mmonkkon/MOSSE%20MMM%20kotisivut.pdf>

Toimitus, taitto ja valokuvat: Ahti Kotisaari

METSO-ohjelman internet-sivut: www.mmm.fi/metso

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
PL 36, 000 23 Valtioneuvosto

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
PL 30, 000 23 Valtioneuvosto